

به نام حق

بروشور گیاهان دارویی ۱۸ زیره سیاه ایرانی (زیره سیاه کرمانی ، زیره کوهی)

تهیه و تنظیم: واحد باغبانی مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان شهرضا

نام خانواده: Apiaceae

نام علمی: L. Cuminum cyminum



زیره سیاه ایرانی گیاهی علفی و چند ساله است که ارتفاع آن به یک متر هم میرسد. برگ های بالایی نخعی شکل و بدون دمبرگ و در پایین گیاه برگ ها دارای بریدگی و دمبرگ هستند. گل ها سفید و کرم با آرایش چتری بذرها شبیه زیره سبز بوده ولی عطری قوی تر نسبت به آن دارند. زیره سیاه ایرانی غده زیر زمینی به رنگ تیره تولید میکند. اندازه غده ها بسته به سن گیاه به اندازه یک دانه ماش تا اندازه یک تخم مرغ بزرگ متغییر است.

-عوامل محیطی:

گیاه زیره سیاه ایرانی در ارتفاعات کشور بصورت دیم و خودرو وجود دارد و در شرایط اقلیمی مختلف نظیر منطقه خورویبابانک استان اصفهان. ارتفاعات جبال بارز در استان های هرمزگان و کرمان و مناطق مرتفع استان خراسان یافت میشود. در زمین های خشک و نیمه خشک کمتر دیده میشود. بذر این گیاه برای جوانه زنی یک دوره سرما شدید نیاز دارد.

دوره خواب بذر زیره سیاه کرمانی را با سرمای یکنواخت (به مدت ۲ ماه) در دمای صفر تا ۵ درجه سانتی گراد میتوان شکست.

-کاشت:

تکثیر زیره سیاه ایرانی به ۲ روش با استفاده از بذر و غده قابل انجام است. برای کاشت بذر لازم است که بذر ها یک دوره سرما پشت سر گذاشته تا جوانه بزنند.

برای استفاده از غده بهتر است در سال سوم و یا چهارم در پایان فصل رشد تا پیش از شروع رشد مجدد غده ها را به زمین دلخواه منتقل کنند. بوته های حاصل از این غده ها در همان سال اول کاشت به شرط مطلوب بودن شرایط

رشد و تولید گل و بذر میکنند. گل دهی بسته به زمان جوانه زنی بذر یا رویش بانه از حدود ۲۵ فروردین تا ۱۵ اردیبهشت ماه متغییر است و زمان بذر دهی حدود اوایل خرداد تا اواسط مرداد ماه است.

- برداشت:

پس از ظهور علایم رسیدن بوته ها چتر گل ها با داس برداشت میشوند و پس از خشک کردن در سایه بذر ها را از چتر ها جدا سازی می کنند. به طور معمول بذر ها را در کیسه های نخی می ریزند سپس کیسه ها را در گونی های نایلونی قرار می دهند تا طی ۳ روز در اثر فعالیت های شیمیایی رنگ بذر ها تیره و بوی آنها نافذ تر شود شاید یکی از دلایل عدم سبز شدن این گونه بذر ها همین فراوری باشد.

- موارد مصرف و خواص درمانی:

بایستی براساس توصیه پزشکان طب سنتی استفاده شود

زیره سیاه یک داروی سنتی برای رفع سوءهاضمه خصوصا نفخ شکم است.

خوردن زیره سیاه یا روغن آن در رفع سوءهاضمه و دل درد کودکان مفید است.

زیره سیاه دارای خاصیت ضد گرفتگی دارد و برای رفع گرفتگی های دوران قاعدگی مفید است.

مقوی بدن و چاق کننده است. معده را گرم و تقویت میکند و کرم تینا را دفع میکند .